

Koor is passief en afgestompt

Voorstelling: 'Tragedie' door Toneelgroep Amsterdam; **tekst & regie:** Gerardjan Rijnders; **compositie:** Boudevijn Tarensteek; **decor:** Marc Warning; **licht:** Casper Leemhuis; **kostuums:** Sabine Snijders; **spel:** Kitty Courbois, Jacob Derwig, Roeland Fernhout, Renée Fokker, Fred Goessens, Fedja van Huêt, Marieke Heebink, Gunilla Verbeke, Benjamin de Wit; **gezien:** Compagnietheater Amsterdam, daar te zien tot 14/4.

Het koor staat erbij en kijkt ernaar, maar toont zich wel betrokken. Al sinds klassieke tijden. Het leeft mee met de protagonisten van de tragedie. Het becommentarieert, spreekt toe, waarschuwt, moedigt aan, en bejammert de slagen van het noodlot waardoor de personages getroffen worden. Zo gaat het bijna altijd, maar niet in 'Tragedie' van Gerardjan Rijnders. Daarin kan niets het koor meer boeien.

De voormalig artistiek leider van Toneelgroep Amsterdam is even teruggekeerd op het nest voor deze montagevoorstelling, een lappendeken van tekstflarden die aan verschillende bronnen zijn ontleend. Een dwingend verhaal dat al die fragmenten verbindt ontbreekt. Het onderliggende idee zorgt hier voor enige samenhang, maar laat tegelijkertijd de mogelijkheid voor uiteenlopende interpretaties open. Rijnders maakte in zijn carrière met enige regelmaat gebruik van deze theatrale vorm, met wisselend succes.

Frustraties

Ook is het niet voor het eerst dat deze regisseur het klagen-de koor een stem geeft. Twee jaar geleden maakte hij de vermakelijke lunchvoorstelling 'Blöd', waarin koorleden uit de eerder door Jürgen Gosch geregisseerde tragedie 'Bakchanten' hun frustraties de vrije loop lieten. Ging het destijds vooral om mopperende actrices die zich als koorlid ondergewaardeerd voelden, in 'Tragedie' zit de pijn dieper. In een wereld vol ellende, besluit het koor zich nergens meer druk over te maken. En weerspiegelt daarmee op een confronterende manier onze eigen passiviteit, onverschilligheid voor het lijden van anderen. Het afgestompte koor heeft zich in deze voorstelling teruggetrokken op een eiland, waar zij zingzeggend kibbelen

onder elkaar en de hulpkreten van de protagonisten negeren. Het wafer dat de twee groepen in het decor van Marc Warning van elkaar scheidt, is aanvankelijk helder en stil.

Vuilnisbelt

Gaandeweg verandert het echter in een troebele plas en nog later in een borrelend en explosief moeras, of liever gezegd: een gistende vuilnisbelt. De protagonisten gaan daarin ten onder, terwijl de koorleden (soms met zichtbare moeite) hun afstand bewaren. Een videoprojectie van een Am-

sterdams straatbeeld plaatst het publiek in zo'n zelfde passieve positie.

Bij deze visueel prikkelende verbeelding steken de teksten vaak wat flets af, al zitten er aardige observaties bij en is het woordenspel soms komisch. Ook halen de acteurs - Jacob Derwig en Kitty Courbois voorop - eruit wat erin zit. Waar het 'Tragedie' echter aan lijkt te ontbreken, is ontwikkeling. Wanneer het uitgangspunt duidelijk is, gebeurt er weinig meer, terwijl er ook nauwelijks nieuwe inzichten ontstaan. Die stilstand leidt tot achteruitgang, al wordt het punt van verveling in deze voorstelling gelukkig nooit bereikt.

Marco Weijers

Confronterende 'Tragedie' van Gerardjan Rijnders

■ Water scheidt het koor van de protagonisten in 'Tragedie'.

FOTO: JAN VERSWEYVELD